בעל שם טוב על התורה — וזאת הברכה

וזאת הברכה וגו'. מה שהשכינה נקראת זא"ת ונקראת א"ת מבואר לעיל בפ' נח בעמוד התפלה בהגה צ' ע"ש היטב:

וללוי אמר וגו'. רמז הפסוק וללוי אמר, פירוש, וללוי אדם שהוא דבוק בהשם יתברך, אמר, פירוש הקדוש ברוך הוא בעצמו אומר לו התורה ואינו צריך ליגע הרבה:(לקוטים יקרים דל"ב ע"א)

ישימו קטורה באפך וגו'. מה שעתה בזמן הגלות התפלות הקדושות הם במקום קטורת, וראוי שלא ליתן יחודים הקדושים שבתפלה מבחוץ כו', מבואר לעיל במאמרים לר"ה ויו"כ אות י"ח ע"ש:

וימת שם משה עבד ה' וגו'. ופירש רש"י אפשר משה מת וכו' עד ומשה כותב בדמע (ב"ב די"ד ע"א), הנה לכאורה מאמרי קודש אלו אין להם שחר, כי הנה רש"י ז"ל מקשה בפשיטות אפשר משה מת וכו', כי אי אפשר לומר שמשה היה חי בשעה שכתב וימת שם משה, כי זה וודאי אי אפשר לומר שהיה חי וכתב וימת, נמצא על כרחין מוכרח לומר שהיה מת ונמצא מקשה רש"י ז"ל שפיר אפשר משה מת וכתב וכו', ואם כן קשה מאי מתרץ רש"י משה היה כותב בדמע, וכי משום שכתב בדמע ניחא, הלא הקושיא במקומה עומדת האיך כתב וימת משה ועדיין היה חי:

אמנם כן הוא, כי הנה לכאורה יפלא בעיני כל, הלא התורה קדמה אלפים שנה קודם שנברא העולם (מדרש רבה בראשית פ"ח סי' ב') ואם כן קשה האיך נכתבו אז בהתורה כל הסיפורים הקדושים מעניני בריאת העולם, ומעניני אדם וחוה ונח ואבות הקדושים, ושאר דברים מן בראשית עד לעיני כל ישראל, הלא עדיין לא נתהוו אז אלו הדברים, וביותר קשה הלא המיתה באה לעולם בשביל חטא אדם הראשון, ואם לא היה אדם הראשון חוטא לא היה מיתה בעולם, וזה ידוע שהבחירה ניתנה לאדם, ואם כן האיך נכתבו בתורה מאז ומקדם עניני מיתה כגון וימת פלוני, או אדם כי ימות באוהל והלא עדיין לא חטא אדם הראשון, ואף שהכל צפוי מכל מקום הרשות נתונה עיין ברמב"ם ז"ל ובתוספות יום טוב (במס' אבות פרק ג') והבן שם:

אמנם האמת כן הוא, כי התורה הקדושה בבריאתה נבראה רק בתערובות אותיות, היינו אלו האותיות שישנן בתורתנו הקדושה מן בראשית עד לעיני כל ישראל לא היו נצרפים אז בצירופי תיבות כמו שאנו רואים היום כמו בראשית ברא או לך לך מארצך וכיוצא, רק האמת הוא שכל אלו התיבות מתורתנו הקדושה היו מעורבין בתערובות, ובכל עת וזמן שנתהווה איזה ענין בעולם, אז נצטרפו אלו האותיות ונתהווה צירופי תיבות ונתהווה סיפור זה הענין, כגון כשנתהווה בריאת העולם וענין אדם וחוה, אז נתקרבו האותיות זה לזה ונתהוו אלו התיבות המספרים הענין הזה, וכן כאשר מת פלוני או פלוני אזי נעשו צירופי תיבות וימת פלוני, וכן הוא בשאר הדברים, שבשעת התהוות המעשה, מיד נעשה בהתורה צירופי תיבות מהאותיות כפי זו המעשה, ואם היה נתהווה

מעשה אחרת אזי היו מתהווים צירופים אחרים באופן אחר, כי התורה הקדושה הוא חכמת השם יתברך ואין לה סוף, והבן:

נמצא כמו כן כאשר הגיע עת מיתת משה, ואז כבר היתה התורה כולה בצירופי תיבות מן בראשית עד וימת שם משה, כי בעת הזאת, כל המעשים הללו כבר נתהוו, רק מן וימת שם משה עד לעיני כל ישראל עדיין לא נצטרפו האותיות בתיבות, כי עדיין היה משה חי, רק מחמת שמוכרח היה שמשה יכתוב גם מן וימת שם משה עד לעיני כל ישראל מטעם שנאמר (בפ' וילך) לקוח את ספר התורה, והיתה צריכה להיות שלימה, וגם מטעם שנקראת על שמו כמו שכתוב (מלאכי ג':כ"ב) זכרו תורת משה עבדי, על כן מה עשה השם יתברך, היה אומר למשה האותיות שנשארו מן וימת שם משה עד לעיני כל ישראל כמו שהיו מעורבין עדיין בלא צירופי תיבות, ומשה היה כותבם כך, ואחר כך כשמת משה מיד נצטרפו אלו האותיות, ונעשו התיבות מן וימת שם משה עד לעיני כל ישראל, ונמצא שכל התורה כתבה משה, ושפיר נאמר לקוח את ספר התורה ושפיר נקראת על שמו, כי באמת הוא כתבה בשלימות מן בראשית עד לעיני כל ישראל:

וזהו שכתב רש"י ז"ל, הקדוש ברוך הוא אומר למשה, התורה מן וימת שם משה עד לעיני כל ישראל, ומשה היה כותב, אמנם כדי שלא תקשה קושיא הנ"ל האיך היה כותב וימת הלא עדיין היה חי, על זה מפרש והולך שהיה כותב בדמע, ודמע הוא לשון תערובות כידוע, כמו (בגיטין דנ"ב ע"ב) המדמע, או תרומה מדמעת, וכיוצא בהן בש"ס הרבה, והיינו שהקדוש ברוך הוא אמר לו למשה התורה אות באות, כפי שהיתה מעורבת, והוא כמו כן היה כותבה אות באות בתערובות, ואחר מיתתו נתהוו הצירופי תיבות מן וימת שם משה עד לעיני כל ישראל, ושפיר נאמר לקוח את ספר התורה ושפיר נקראת תורת משה, והבן:(פתגמין קדישין מס' גאולת ישראל)

אמרו רבותינו ז"ל (ב"ב די"ד ע"א) ששמונה פסוקים שבתורה משה כתבן בדמע, שמעתי בזה בשם הרב הגדול מוהר"י בעל שם טוב ז"ל שהכוונה בדמע לשון עירוב, כידוע מלשון הגמרא (גיטין דנ"ב ע"ב) המדמע, והיינו מה שהיה בזה צירופים אחרים, כי אין התורה הקדושה חסרה אות אחד, רק שבחייו היו צירופים אחרים וכו':(מחזה אברהם פ' ברכה)

ולא קם נביא עוד בישראל כמשה וגו'. מובא לעיל פ' בהעלותך בהגה ד' ע"ש:

לעיני כל ישראל. סוד אות ל שהוא נגד תלת מוחין, ג' אבות, ג' ראשונות, מבואר לעיל פ' וארא בהגה א', ובפ' יתרו אות י"ב, ובפ' פינחס אות א' ד"ה ואמר הרב, ושם בהגה ד' ע"ש:

וסוד תיבת ישרא"ל מבואר לעיל פ' בראשית אות ד' ושם בהגה ד' ע"ש:

סליק פרשת וזאת הברכה בס"ד